

'Kijk meer naar totaalplaatje bij laboratoriumdiagnostiek'

Oratie prof. dr. Ron Kusters, bijzonder hoogleraar Economische Effecten van Laboratoriumdiagnostiek

Bij laboratoriumtests in de gezondheidszorg wordt nog te vaak alleen gekeken naar de initiële kosten van een test, en te weinig naar de effectiviteit van de test voor het hele behandeltraject van de patiënt. Door dit in ogenschouw te nemen kun je én geld besparen én patiënten beter helpen. Dat stelt prof. dr. Ron Kusters, bijzonder hoogleraar Economische Effecten van Laboratoriumdiagnostiek, bij zijn intrede die hij op 14 juni uitsprekt aan de Universiteit Twente.

Zorg is één van de belangrijkste kostenposten van Nederland. Naar verwachting stijgen de zorgkosten de komende vijf jaar zelfs nog met 13 miljard euro. Om zorg goed en betaalbaar te houden is het van groot belang om middelen effectief in te zetten. Prof. dr. Ron Kusters, bijzonder hoogleraar aan de UT en Klinisch Chemicus in het Jeroen Bosch Ziekenhuis, houdt zich bezig met onderzoek naar de economische effecten van laboratoriumdiagnostiek, een relatief onontgonnen onderzoeksveld. In zijn intrede betoogt hij dat bij laboratoriumdiagnostiek nog te veel gekeken wordt naar enkel de werkzaamheid van een test en de initiële kosten ervan en te weinig naar het totaalplaatje, oftewel het klinisch nut. Kusters: "Het zou er eigenlijk om moeten gaan of het uitvoeren van een test de patiënt helpt en effectief is over het gehele behandeltraject."

Kostenminimalisatiemodel

Als voorbeeld haalt Kusters vitamine B12-gebrek bij patiënten aan. Je kunt een te lage concentratie B12 in het bloed aantonen, maar dat zegt niet per se of het ook een probleem is op weefselniveau. Vitamine B12 gebrek op weefselniveau kan leiden tot bloedarmoede en allerlei neurologische aandoeningen. Vervolgens is het dan de vraag of je een extra, relatief dure meting (naar de stof Methylmalonzuur), uitvoert, of vitamine B12 injecties toedient. Met een kostenminimalisatiemodel kun je bepalen dat de extra meting uiteindelijk 91 euro per patiënt per jaar scheelt. Jaarlijks worden 250.000 injecties vitamine B12 gegeven.

Onderzoeklijnen

De eerste onderzoeklijn van Kusters richt zich met name op de effectiviteit van laboratoriumgeneeskunde. Kernvragen hierbij zijn wat de effecten van laboratoriumonderzoek op diagnose, behandeling of vervolgen van ziektebeloop zijn, en of specifieke laboratoriumtesten over de gehele zorgketen bezien ook daadwerkelijk effectief zijn. Dit kan worden uitgedrukt in gezondheidswinst, in kwaliteit van leven, maar ook in euro's. De tweede onderzoeklijn waar de hoogleraar zich mee bezig houdt, richt zich op de organisatie van de laboratoriumgeneeskunde. Laboratoriumtesten zijn essentieel in de gezondheidszorg en spelen een belangrijke rol bij 70 tot 80 procent van de diagnoses. Nederland geeft relatief weinig uit aan klinisch chemische en microbiologische testen. Per hoofd van de bevolking minder dan in het leeuwendeel van de Europese landen, waarschijnlijk door de relatief grote laboratoria die we in Nederland hebben. Hoe laboratoria het best georganiseerd kunnen worden, is echter nog niet duidelijk. Kusters onderzoekt daarom wat de optimale organisatie en schaalgrootte van laboratoria moet zijn. Dit met als doel om laboratoriumdiagnostiek op zo efficiënt en effectief mogelijke wijze te kunnen inzetten. "Maar," voegt hij er direct aan toe: "Het gaat uiteraard niet alleen om geld, de patiënt staat altijd voorop."

Ron Kusters

Na een studie biologie aan de Universiteit Utrecht promoveerde Kusters in 1992 aan de faculteit Scheikunde van dezelfde Universiteit. Na een periode van wetenschappelijk onderzoek aan de Vrije Universiteit Amsterdam startte hij met de opleiding tot klinisch chemicus in het Medisch Spectrum Twente in Enschede. Sinds 1998 is hij klinisch chemicus in het Jeroen Bosch Ziekenhuis in 's-Hertogenbosch. Sinds 2000 is hij daar medisch manager van het laboratorium klinische chemie en hematologie. Per 1 januari 2011 is hij benoemd tot bijzonder hoogleraar Economische Effecten van Laboratoriumdiagnostiek aan de faculteit Management en Bestuur van de Universiteit Twente.

Noot voor de pers

Prof. dr. Ron Kusters spreekt zijn intreerede uit op 14 juni 2012 om 16.00 uur in de Prof.ir. M.P. Breedveld-zaal van gebouw de Waaier op de campus van de Universiteit Twente. Op verzoek is een digitale versie van de intreerede 'Laboratoriumdiagnostiek: Meetbare meerwaarde' (na uitspreken van de rede) beschikbaar via wetenschapsvoorlichter [Joost Bruysters](#) (053 489 2773).